

„Istarska Riječ“

Izlaži svakog četvrtika uveče
Sklad drugog četvrteta doba
literarnih i političkih člankova
ispisati za izuzetno iznaka
lira na godinu, a za
iznosivo 25 — lira. Uređ
učništvo i uprava lista: Trst
(Trieste) — Via S. Francesco
d'Assisi 201. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Tijednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nestoga sve pokvari! — Narodna poslovica.

Mi se ne damo...

Dne 21. decembra 1867. proglašen je državni temeljni zakon o općim pravima izravljana zastupanju u carevinškom vijeću u Beču.

Develjačni paragraf toga zakona glasio je: „Svi su narodi u državi jednopravni i svaki narod ima nepovredivo pravo na zaštitu i gojenje svoje narodnosti i jezika... Paragraf fasan i histar, ali u nas Istri, bio tek uvača pukca papira. Italijani i Njemci obilazili su ga, kadži d su higli i mogli, da kako uvijek na nasa štetu.“

Međutim nasi su nisu dali smestiti. Za svaku nepravdu, koja bi bila napisana bilo učinkostno ili jeziku načinom, oni bi se uvijek pozvali na spomenuti paragraf. Spomenice, govorici u bečkoj u parlamentu, u zamjepkom, saboru i na skupštinskim, pa novinski članci... — upravo su vrvjeli pozivima na tačnozno paragraf, tako da se je trčačanska Naka Sloga u svome uvodniku na Naku godinu 1879. ispečala kao primoriana, da napise ove riječi:

Neka nase se ne zanjeri, da imamo taj planak po stoti put u istih. Nismo mi tomu kačivi, krivi su oni, koji slovom toga zakona ne rade, keji preli njemu rade. I dok se bude proti njemu radila, dok god se ne bude po njemu radilo, dok god se ne bude u izvodu, mi ćemo ga spominjati, mi ćemo opominjati one, koji ga ne vrše, mi ćemo zahtijevati, da se vrši...

Naka Sloga se je već god. 1879. — dalač dvanaste godine nakon tog što je 19. članak bio proglašen, opravljavalda, što je prisiljena, da ga čeće spominje. A koliko li su puta — Naka Sloga i s njome — u nasu narodni ljudi bili primjerani, da se na nj pozivaju sve onamo od god. 1879. pa do samoga sloma staroga carstva?

Panč predješći godinu tučko se po tome pozagrahu. On je bio našin privaćina i uporito i oružje i potekao. Kad je narod po njima saznao, da mu taj paragraf zajamčuje sve prava u pogledu njegi; već narodnost u jeziku, onda je učio da se pozivaju na nj, a da je monarhija kojim zljin slučajem u još i danas na nogama, nasi su bili Istrani u slučaju nepravde još i danas pozivali na nj.

Oaj paragrapf znaci je zaštitu narodnosti i jezika, zato je i ušao u krv našim Istranama. S tim paragrafom dočekali su god. 1918. naši Istrani Italijane i njihovu okupaciju. A s tim paragrafom stoje naš narodi i danas pred svojim novim gospodarima.

Istina, nasi se ne pozivaju na njegov brojni na njegov datum... ali se pozivaju na njegovo slovo — na njegova sadržaj. Jer slovo i sadržaj enoga paragrafa nije austrijski već svjelduski. Svi su najveći državnici ovoga svijeta, pa i Italijanski, priznali javno, da sući narodi, pa i oni najmanji, imadu pravo na zaštitu svojih narodnih i kulturnih tečajina. Svi su ti državnici priznali, da se i najmanji narodi imaju pravo, da sebe i djecu svoju odgajaju u svome jeziku.

A naši Istrani su toga svijesni, a Italijani bim se svijesni naroda nasegora moralu da racunačuju.

Neka malo pogledaju širon ove svete i božje prirode. Sve se po njezinim zakonima razvija, sve se po njima usavršuje. A čo je, napravljeni stvor u njoj, da se od nje udali? da joj se iznevjeri? Slike nasega čovjeka protiv nje, a ona će vam se prije i kasnije osvetiti.

Mi smo već bezbroj puta dali razumjeti našim novim gospodarima, da smo mi uporan i otporan narod. Neka samo prolijaju povjesnicu našu! Kroz vječke i vječke kove su nama Istranima bili Nijemci gospodari. Nad nama su vladali Kadolihi, razni Eppenstein, Spondheim-Ostensbergi, An-dechs-Merani, Walscii i kako se sve ne zvatu ti tudinski tlačitelji naše krv. Po svojim zemljama su silešiju utvrdijeni građevi; sva istarska zemlja, koja nije bila u rukama Mlečana, bila je njihova, svi sta novinci Istre, naši djedovi i pradjeđovi, bili su kmetovi i suzvježni njihovi. Pa što se do godišta? Svi su ti njemački grolovi i baruni pomrli, gradovi im se porušili, zemljišta presla u druge ruke, a naši seljaci prestali su biti sužnji, oni su ostali ljudi, ostali su Hrvati — Jugoslaveni.

Stičeno se dogodilo i s onim našim ljudima, koji su pripadali mletačkoj gospodari. Nestalo je davni signorata, a narod je ostao i uzdržao se kraj svih bura i oluja u kraj svih pokusa (osar tutto!), da ga se istrijebi.

Svega je tegu naš narod u Istri potpuno svijestan. A svijestan je on i svoje snage

Vinska kriza u Istri

Već smo se u dva članka osvrnuli na temu vinsku kružu, koja muči nasu Istru, te smo istaknuli, da se tu radi više samo o vinči, nego o općem gospodarskom kružu, koja se ispoljava u raznim formama. Govorili smo i o interministerijalni komisiji, koja ima da izradi predloge za vladu i da daje savjetne, kako da se izbjegi ta kruža. I mi smo već putem svojih pozvanih organa izjavili svoje misljenje i svoje preduze, koji će doći pred načelniku komisije. No o tome progovorit ćemo u jednini od narodnih brojeva Istarske Rijece.

Danas hoćemo da se osvrnemo samo na one preduze, koje su izradili i poslali na interministerijalnu komisiju zaštitnicu raznih italijanskih poljoprivrednih ustanova, oznabito — Istituto Agrario di Parenzo. Upozorujemo kolikog teža edinim svoje citatelje, da su ti predlozi — osim nekih — takve naravi, da su nama na steći, jer kad se govori o 53—Casse Rurale, jasno je, da u tom broju nisu zadružene naše zadruge i posužnici. No držimo da će biti teško primijeniti koji blagodati na same — Casse Rurale, a da ne dodu u obzir i na naše zadruge, koje imaju isti karakter. Sve jedno možemo već sada reći, da takzvanim agrarnim kreditu neće biti namrađenje. Ostavljamo sve formalnosti, koje su se odigrale na kongresu, i navest ćemo samo sustinu rasprave i predloga.

Dr. Sacchi je zahtijevao, da se organizira proizvodnja vina, koja se danas nalazi u prenogim, obično i nevjekšnjim rukama, i da se zgodnim načinom produciraju samo neki tipovi vina, koji treba da budu prikladni za eksport i za trgovinu. Govorite i o tome, kako bi trebalo srušiti gojenje duhana i kako treba graditi seljake kružne, da to trebalo mnogo novaca, i da bi taj novac morala vlasti dati formi agrarnih kredita, da iznosa od 4 milijuna. Uprava tih kredita trebalo bi povjeriti napomenutim italijanskim — Casse Rurale. Predložio je čak i to, da za — Casse Rurale ukine pristojbu ili porez od 20% na čistom dohotku i na pasivnim interesima.

Kongres je prilivao slijedeće predloge: a) Novi način utvrđivanja poreza i taksu te p. visinom istih sve više i više tereti seljaka. Austrija je bila iz političkih razloga vrlo blaga u utjerivanju poreza za vrijeme rata, tako da je većina seljaka od 1914. godine unaprijed zaostala sa plaćanjem. Međutim sada se piće sa strane, vlasti plaćanje svih i to nesamo tekućih, nego i zaostalih poreza do godine 1926. Seljaci nisu u stanju da ih platе. Iz političkih razloga i u svrhu da se zapriječe eksekucije i propadanje malih seljaka zahtijeva se, da se plaćanje zaostalih poreza dovrši u obroku, od kojih bi svaki obrok bio platit svaki drugi mjesec.

b) Italijanske — Casse Rurale, kojih ima 53, protegnute italijanskog zakona moraju da platе sada taksu od 20%, na čistu dohotku, na pasivne interese i na interese do tekućih računa. Taksu nadmašuju, da leko čisti dobitak, što bi ga mogle imati Casse Rurale, tako bi isti morale likvidirati, što bi opet bilo od izvanredno velike stete za sve seljake, koji bi opet palili pandže raznih libvara. Za to se zahtijeva, da bude svim navedenim — Casse Rurale, priznate sve povlasti, koje uživaju slične pravice i slične pravne potrebe.

c) Potrebno je da se sniže i porezi, koje sejek plaća ne svoju zemlju. U tom smjeru su bili formulirani razni predlozi, koji se odnose na kulturu zemlje.

d) Pošto se previdjija, da će se revidirati katastralni dohoci, to se zahtijeva, da jedna komisija iz poljoprivrednih kružova raspravlja o teme sa vladinim organima i s njima utanči, sto je potrebno u pogledu iznosa tih dohodaka.

e) Općenita revizija osobne dehdardine, da svim oni seljaci, koji žive po gradovima [na pr. Rovinju, Motovun, Buje itd.] ne treba da plaćaju gradske poreze na svoje kućice po gradovima.

f) Treba da se organizira proizvodnja i trži vina s vinom i s drugim poljskim proizvodima putem društvenih konoba, vinarški zadruga, produktivnih i pot-potrških zadruga. Pokrajinskih upravi za Istru treba da se ustupi veliku ledenucu u Puli, koja je danas zatvorena i sve više propada [koja bi mogla da služi za konservariranje svježega grožđa i voća, voća i cvijeća].

g) Za transport grožđa i vina i drugih poljskih produkata kada je općenito za transport poljskog oruđa i poljskih potrebitina treba dozvoliti p.pust od 50%, tako da ne željenečki koliko na parobrodima, u Dolini od Mirne i Riae, soljanje u Puli, i u Vrsaru, jezeru i Pischio (?!), dolinu Drage, čija površina iznosi po prilici 8000 hektara, treba prosušiti i to čim prije. Tako bi se pridobila plodonosna zemlja, a osim tga uspješno bi se uzbuljila i malarija. Sva zemlja koja ima da se posudi treba da bude prostota poreza.

h) Producija droplina u Istri iznosi godišnje cirk 90.000 kvintala, iz kojih bi se moglo prizvoziti 6300 hektolitara rakije u vrijednosti od cirk 6.300.000 fr. Obzirom na visoku taksu za pecenje rakije, danas se dropline jednostavno bacaju u gnoj. Treba sniziti takse na polovicu i uopće svesti postupak sa finansijskim organima na jednostavnije forme.

i) Treba uspješno suzbijati kradju marince. U zadnjem se je godinama na pr. u Badanu ukralo toliko krava i ovaca, da ih time nanešene ukupna steta od 250.000 lira.

j) Treba čim prije posušiti Istru, gdje je ikako moguće i potrebno. Gojenje duhana treba srušiti i poduprati, kosto je tamo, da se dropline jednostavno bacaju u gnoj. Treba sniziti takse na polovicu i uopće svesti postupak sa finansijskim organima na jednostavnije forme.

k) Raditi će se na tom, da se Dalmacija prijedloži na Italiju. Parola: Dalmacija o morte!

l) Čemo goru potiski nezavisnost, a tako i Albaniju. Parola: o Montenegro o conni!

m) Poduprati će se Mađarska, da zadobije način, da ih je izgubila u posljednjem velikom ratu. Parola: O Ungheria o niente!

n) Velike simpatije prema Bugarinu. Parola: Bulgari, noi ve volimo, bao, save!

o) Poduprati će se Makedonija u nezavisnim težnjama za nezavisnost. Parola: Macedonia, Fiume za con voi! Ne hoće se!

p) Više sram nekakvo putu spomenut list, Rijeka — Adriatica (Jadranska revansa), što izlazi ovdje na Rijeci. Taj list pristupio je svih dana svog program, koji se sada zbiti u ove tri ljetke.

q) Raditi će se na tom, da se Dalmacija prijedloži na Italiju. Parola: Dalmacija o morte!

r) Čemo goru potiski nezavisnost, a tako i Albaniju. Parola: o Montenegro o conni!

s) Poduprati će se Mađarska, da zadobije način, da ih je izgubila u posljednjem velikom ratu. Parola: O Ungheria o niente!

t) Raditi će se na tom, da se Fiume dobiti početkom riječki vinogradari oprostiti od porza na vino... .

u) Iz svega se vidi, da idemo u susret normalizaciji kakav bi naši kastavski zidari rekli: — Live-branji. Sve će biti lito, jako lito... I mi ćemo postati lito, ako već nismo... .

v) Ovih dana uhratili su ovdu jednog Abisina, koji je iz Trsta došao na Rijeku, a da nije platio željezničke vozne karte. Isplativ je ga dobio i live-branji, dok se nije nazaja ispostavilo. Da je u Rijeku, da ovdje i on stog usijari, pa kad je čuo, da te ga supirati u Napolju, bio je sav veselo i kazao: — Ciao piace! — e piaff! — Nu ne voglio star più a Fiume, dove ne se capisce niende... .

w) Jeste, Boga mi! Abisina ima pravo! A Fiume zaista non si capisce niende... . Rokac.

DOPISI

IZ RIJEKE.

Kongresi sovra kongresi... Novi plovani i druge slične stvari... A Fiume non se capisce niende... .

Kam gres? kam gres? homo? — Riku na kongres...

Ovo je najnovija poslovica, što se evo rodila, otklici ovoga našega nepojnivoga grada. A znači, da kada čovjek nema više na svijetu, da će čini, neka dođe na Rijeku, gdje će naći na bilo kojim kongres.

Jer tih kongresa na Rijeci bilo i još je bilo svake televje. Još se naime nisu u teatru pravili ohladnje stolice, na kojima su sjedili časnici članovi Drustva „Dante“, i da nije moglo da se prima novi teater. Ne moglo državstva „Javne zdravstvene“ ili kakav bi bio državstvo: državstvo za spasavanje. Tu državstvenu Rijeci jednu zlatnu kolajnu, a tamo slično daskalo i korteo sa zastavama i — daskalo — govorac...

Kad bi moja likolito vrijedila, Rijeka se ne više zvala: città olocausta, več — città dei congressi. Ali kako moja ovdje absolutna niesta da viđe, neviđe, neka je zovu, kako ih volja, ako hoće i la città delle pive in sacco... .

A sad obrnimo karticu.

Kako već svi znate Monsignor Kukanici nije župnik na Rijeci. I njemu su dalji papički dekret, pa je i on morao da šiba iz plavije. Carita cristiana!...

Naj njegovo mjesto došlo je, što takoder zate, da po pet plovana, per latinskih delja, kjer je najveća zasluga, što mrze i preziru našu hrvatsku riječ i sve što je naše. Carita cristiana!...

Prije nekoliko dana instalirali su u crkvi Sv. Nikole kod Rečića nekoga popa, koji se zove don Domenico cavaliere Raimondi. Ci-

Oglasni stope 4 lira

sa svakim cilincem vlastne u širini jednoga stupca. Za vlasnato uvrštenje date se znatna popust prema pogodbi. Plaća se i u ulazu u Trstu. Dopis se Salju uvedrušta, a novac upravi. Nefrankirana se pisma ne mogu, a taj učinkovit je vratljivo u koljeni slučaju.

tava se ceremonija svršila s jednom velikom frajom u Excelsioru. I dok se tu jedo i pilo, bučilo i halabučilo, ja sam mislio na one naše brojne svećenike, po Istri i drugdaju, koji su, sironiši, bili gonjeni i po blatu i po kiki i vjetru i po snijegu, samo da mogu na nijem mjestu doći kojekakvi Ramondi i Mampondi. Carita cristiana!...

Moje manimo se žalosnim stvari, a vratimo se k vescišnjem.

Nino neprestanu navigiju u Rim. Vedeta vidi, da mu je uspišlo urediti riječku luku tako da će od sada pod riječku luku direkti prijedati svi istarske luke do Rase, pa i one na otoku Cresu. Vedeta vidi, da je to za Rijeku jedan velik provedenat, a mi idimo da vidimo, koliko će odsada uči transatlantika u našu luku uslijed toga provedenata...

Razine druge riječke komisije putini neprestanu u Rim. I to je jedan provedenat akto ne za drugoga a ono barem za njih...

Konferencija italo-jugoslavija, koja je imala u Veneciji 1. ektoobra, odgođena je.

Kako znate, ovakvih dogoda je bilo već do sada nekoliko, tako da se već u narodu uobičajila riječ: Tučan si, kako i konferencije italo-jugoslavije...

Na dnevnom redu te konferencije nalazi se kako sam već posljednji put napomenuo — ora tačka o jugoslavenskim manjimama. Vedeta vidi, da se ta tačka takođe samo jugoslavenski državljani, koji su nastanjeni na Rijeci. Oni su ne mi drugi, da će po rimskom pravu imati prava, što ih Italijani uživaju na dnevnim luka.

Ja bim sklonil, da ne će ni...

Već sam nekakvo putu spomenut list, Rijeka — Adriatica (Jadranska revansa), što izlazi ovdje na Rijeci. Taj list pristupio je svih dana svog program, koji se dode zbiti u ove tri ljetke.

Raditi će se na tom, da se Dalmacija prijedloži na Italiju. Parola: Dalmacija o morte!

Čemo goru potiski nezavisnost, a tako i Albaniju. Parola: o Montenegro o conni!

Poduprati će se Mađarska, da zadobije način, da ih je izgubila u posljednjem velikom ratu. Parola: O Ungheria o niente!

Velike simpatije prema Bugarinu. Parola: Bulgari, noi ve volimo, bao, save!

Poduprati će se Makedonija u nezavisnim težnjama za nezavisnost. Parola: Macedonia, Fiume za con voi! Ne hoće se!

Raditi će se na tom, da se Fiume dobiti početkom riječki vinogradari oprostiti od porza na vino... .

Iz svega se vidi, da idemo u susret normalizaciji kakav bi naši kastavski zidari rekli: — Live-branji. Sve će biti lito, jako lito... I mi ćemo postati lito, ako već nismo... .

Ovi dana uhratili su ovdu jednog Abisina, koji je iz Trsta došao na Rijeku, a da nije platio željezničke vozne karte. Isplativ je ga dobio i live-branji, dok se nije nazaja ispostavilo. Da je u Rijeku, da ovdje i on stog usijari, pa kad je čuo, da te ga supirati u Napolju, bio je sav veselo i kazao: — Ciao piace! — e piaff! — Nu ne voglio star più a Fiume, dove ne se capisce niende...

Jest, Boga mi! Abisina ima pravo! A Fiume zaista non si capisce niende... . Rokac.

IZ UMAGA.

Dne 15. septembra bili su kod nas općinski izbori. Ti izbori pravili su onako, kako su željili i htjeli fasići. Uslijed toga nije ničudo, da su željili i htjeli izbore.

Proljeće četvrti obdržavala se prva sjednica novozabranih općinskih zastupstva. Općinskih nećelnika (sindacol) bio je izabran g. Leopold Balanza, a negovim zamjenikom g. Coslović.

Netom se obavilo glasovanje, gospodin je Balanza držao prisutnim zastupnicima dugački govor, u kojem je naglasio, da će njegova glavna zadača biti ta, da njegove i brani domovinsku ljubav, da popravi općinski palatu, uredi pitljane vode, poljodjelstva i cesta, da parodi oponibitne itd. itd.

Zaista ljeđi program. Samo se bojimo, da će sa taj program izvaditi riječima, a ne činima. Dosadašnje iškustvo nisu učili, da je ta nasa bojazna posve opravdana. Osobito sumnjam, da će se naši Italijani kroz noć pretvoriti u pacifiste i raditi o komoru između našeg i njihovog elementa.

Mi smo uvijek radili oči zbljenja i pomire, ali oni o tome nisu hteli niti da čuju. Ili se ne može opameti? Vederemo!

spomenarsku kulturu i humanitarnu ko-
rist jugoslovenskog naroda, već za zlatni
kaže sv. Ooci Papi i još kod tomu da hodo-
časte u italijanski Rim. — Kolosalno! —
veli zagrebačka Riječ. — „Umjesto da u
Jugoslaviju vide ostvareno Tomislavovo
kraljevstvo pod skriptom Kralja Aleksandra
I., pa da prigodom proslave manifesti-
staju snažnu volju da daljnini naprakom
na svim hrvatskim, Hrvati bi — po misljenju
nekojih biskupa — trebali da upotrebe ovu
zgodu za melanjsanje papa, Italiju, i
skrušeno klečanje po italijanskim crkvama
u Rimu!“

No ta biskupska okružnica učinila je
njegosudniji utisak na Radičevu stranku.
Stjepan Radić kao predsjednik iste sma-
trao se priukanim, da je čak i javno
osudio. Dne 28. pr. m. držao je na skup-
štini u Krasnici, gđje se je bilo sastalo pre-
ko 10.000 seljaka veliki govor o napomene-
nutoj okružnici, koju je proglašio pog-
anskim pismom.

Izjavio je, da Hrvati ne mogu dozvolje-
vati, da postaje Hrvatska druga Kranjska,
i nadodao je, da je katolička vjera i crkva
tako jaka, da ju ni svi biskupi ne bi mogli
srušiti. Narod zna da bi propao, kad bi iz-
gubio vjeru, koja je jaka, jer nije prazna
negi je puna božanskoga duha, ljubavi
istine.

U Varazdinu držao je Radić drugi govor
u kojem se je epet oborio na biskupe i sve-
ćenike zbog njihovog umješavanja u p-
litiku.

Proti tim govorima su se paravski pobu-
nili razni klerikalni listovi, Ljubljanski
i Zagrebački. — Narodna Politička
Udruga, da i Radić govor sama-
sotoma.

Sve ostale jugoslovenske novine kon-
statiraju, da je Radić govor učinio ve-
liki efekat na seljake mase.

Inače je politički položaj u Jugoslaviji
jos uvijek nejasan. Kada će zapravo Ra-
dićević stupiti u vladu, to se još ne zna.
Dne 11. t. m. sastaje se Narodna Skup-
ština, pa će se možda tada razbitrati či
tačno polozaj.

Politički položaj u Italiji

postave se više zamisli. Nedavno je
Mussolini držao u Milatu politički govor, u
kojem je naglasio, da je fašistička stranka
tako jaka, da po njo ne treba stvarati nikakve
kompromise sa protivnicima. Stevni
Grajani današnji članak u »Iliru« tvrdi, da je Mussolini
ustvrdio, da tako Parlamentari istupi
privilegije osobnosti, da će on i nadostati
na vlasti ministar. To je ujedno i pravac uči-
ta, najslabiji utisak na italijanske libe-
raleve. Da je tome zbila tako, svjedoči i na
veči danu obdizavanju u Lavornu. Na tom kon-
gresu bio je zabilježeno, da će vlasti postaviti
zahtev, a) da odmah raspusti nacionalnu mi-
sticiju, b) da postigne ustav i c) da raspisce op-
ćinske izbore Budući pa vlada nije prihvata-
la zahtjeve liberalne stranke, postoji moguć-
nost, da će nekoj liberalni ministri, koji se
nas danas nalaze u fašističkoj vlasti, podnijeti
ostavku. Ako uistini dođe do toga, onda će
sigurno nastupiti rekonstrukcija sadašnje
vlade.

Zaključak ženevskog zasjedanja.

Društvo naroda zaključilo je ovogodišnje
zasjedanje u Ženevi, bez dvojbe najvažnije godine
od svojeg opstanka. Trebalo je punih pet godina
gorkog iskustva da odsećajući faktori Ev-
rope dođu do uverenja, da jezgre teške
ratne krize leže u pitaju kako da se osigura-
ri i provede opće razorne.

Službene delegacije 47 država polpisale su
protokol, kojim se obvezuju, da će u me-
dunarodnim sukobima podvrići obranjeni
sudi u pokoriti negovim presudama. Oni nje-
su sasvim u dovršenim djelima, ali su do-
vedeni do ratifikacije, jer medju tim država-
ma nema triju saznačajnih političkih faktora u
svijetu. Rusije, Njemačke i Udrženih država.
Ali i posred toga jest i ostala najveća dijela
u politički povijesti naroda, a duh vremena,
koji numiljivo kroči napred, jamči, da će kroz
kratko vrijeme doživjeti potpunu slavu
i uklupiti sve narode u uži i iskrenu sa-
radnju.

Upravo pred polpisom protokola su arbi-
trazi učinjena i u njuem jedna pogibeljna
luknja, koja će trebala naknadno zatrplati da
se izbjegne izigravanje arbitraže uopće. Japan
je zastrazio da Društvo Naroda zaštići jednu
državu, koju bi, teško pogodjena mjerama ap-
solute suverenitet jedne druge države, bila
primorana da s oružjem zaštititi svoje agro-
žene interese. Japan je s time u prvom redu
mislio na svoje iseljensko pitanje, radi ko-
jega su već odavna napeli odnositi između
jih i Udrženih Država, te računa, da bi u
budućnosti lako moglo doći da radi toga na-
vjesti rat Sjedinjenim Državama. Ali pošto
ne bi spadalo u međunarodni juridički spor,
jer bi se radio o jednom pitanju naturne po-
litike Udrženih Država, to ovakav i slični
slučajevi ne spadaju pod arbitražu te bi Ja-
pan, u slučaju navještaja rata, bio proglašen
napadačem i proti njemu proglašenom sva pri-
silna sredstva. Za to je Japan zastrazio ispos-
tavni protokol i zaprijetio uskretom ispos-
tavni protokolom.

Da se tomo učinilo, nadiono je u zadnji
čas formulirao je prividno zadovoljila japansko
stanovništvo, a ne propotivnike. Unesen je u
protokol umesak po kojem, u ovakim sluč-
ajevima, dotična država, bio proglašen
napadačem, ako ga prije upotrebe oružja,
podvrgne Društvu Naroda. Ovo je pak dužno,

da slučaj ispita i posreduje da se mirno ri-
ješi, ali ako intervencija ne uspije, strankama
ostaje slobodno da ga riješi kako hoće.

Zato se ne smije podavati velikim nadama
i iluzijama kao da je već osiguran mir svijeta.
Do toga je još dalek put, ali je učinjen veliki
i odučan korak, koji će donijeti željeni uspeh.

Stvorenje je jaka podloga, na kojoj će se sa-
zidati hrvati budućeg srećnog i boljeg svijeta.

Pređ novim izborima u Engleskoj.

Politički događaji zadnjih sedmica daju na-
slovnu štuđiju da će ove jeseni biti velikih prome-
njava u političkom životu Engleske. Konser-
vativci i liberali drži, da je MacDonald za ova
godinu završio u glavnom program svjetske
političke, te da je sada, bez pogublje-
vajući Engleske, moguće ozbiljni veliki
i njezinog stranki. I jedni i drugi
izjavili su, da je prestača svaka suradnja i
potpora radničkoj vladi.

Prvo mjesto dolazi englesko-ruski ug-
ovor, koji će MacDonaldu slada, u zadnji čas
pred ekspidom pregovora, sklopiti veliki
i aktualni ugovor ruskoj vladi, ali koju izniv-
jaju veliko nezadovoljstvo u Jugoslaviji. Proti tom ugo-
voru ustavlja listom svih privrednih i poslovnih
krovova, a snimaju u cijelini konzervativno-libe-
ralne stranke. Spominja se MacDonald, da
s tím ugovorom kompenzira interes
polazak Engleske, obaveći zdatni zajam i do-
zvoljući ruskoj trgovini privilegija i prava, kroz
engleski poslovni ljudi ne mogu imati u Ru-
siji, a da je, uza sve te uistupke, dopusti da
se svjetska vlada ostvari pre nepriznavanje ob-
riza carističke Rusije i pri dizajniranom novom
polu ruskog izvanjske trgovine, čime su osu-
đeni podnijedni važni engleski interesi.

Drugi mještane, koje je ponovno postalo va-
zno i pogubljivo, jeste irska pitanje. Protestant-
i i anglikanci Uster ne će da posuđe iz-
vadnicu i komisiju za razgraničenje između
i slobodne irske države, da se radi o
slobodnoj i demokratskoj vlasti.

To je nepriznavanje ugovora, kojim je iz-
među Engleske, slobodne irske države i U-
stera, ali bez određene garantije ugovora, u-
vršeno i predstavlja dozvoliti prenove
i ostalo. Iako je ugovor ugovor, ono
je u isti čas i ugovor, da se radi o
slobodnoj i demokratskoj vlasti.

Osim toga, država, koju dolazi do u-
govora i nepriznavanje ugovora, Sva ta
pitanja imaju, da bi dođu u pretres u Daniju
kao spoljni, ali posred u vlasti, a priori
uverava, da bi onda doživjela razaranje
i rasplaći nove izbore, za budući mjesec.

Toga se svjedoči svim političkim krovovima u
Engleskoj, te čitavim političko-strančkim životom
i uvedenom općim prijmom za izbore. Već dan-
as države se brojne skupštine, na kojima go-
vore najuglednije političke ličnosti.

Domaće novosti

Redovita glavna skupština Akademskog terijalnog društva "Istra" u Pazinu (sada u Opatiji).

U nedjelju, dne 28. o. m. i 10. sati prije
podne obdržavala se u Opatiji IX. red-

glavna skupština akad. fer. društva "Istra".

Na toj skupštini bila su zastupana sva
akademika fer. društva u Jul. Krajini, te
jačišnici, a) za najlijepe dokazi, da su naša fer. društva
shvatila važnost blžnjivanja i zajed-
nickog rada svi akademici u Jul. Krajini.

Za destiliranje vina plaća se porez od

lira 1200.— po hektolitu cistog alkohola na

30. septembra 1924. Te

zadoveže finansijski tehnički ured u

Trstu samo onima, koji se obvezu, da će

kukati vlastiti proizvod i koji daju, kada

su od bivše vlade bili oprošteni od poreza.

Radi tiga moraju svi oni, koji zele ove

godine da naprave istu kotolu vise

od 2 hli i c) ne smije protivjaviti više

od 3 hektolitra cistog alkohola na g. d.

Ta kolonija ne smije se isti kotol

prekucati ni onda, ako se kotač u istom

g. d. predne ili posle.

Radi tiga moraju svi oni, koji zele ove

godine da naprave istu kotolu vise

od 2 hli i c) ne smije protivjaviti više

od 3 hektolitra cistog alkohola na g. d.

Ta kolonija ne smije se isti kotol

prekucati ni onda, ako se kotač u istom

g. d. predne ili posle.

Znanja i ravnanja radi

upozorjuju svoje vlastite na danasnjim

glas u. i. R. koji se nalazi pod naslo-
vom Vinogradari pozor! Taj je oglos od

osobite važnosti za sve one poljopje-
šte, koji nisu još raspisrali proslogodišnje vino

po porezima na vino.

Strizu na, strizu...

Ovih dana imala je istarska pečurinska

uprava u Pojedima svoju srednju. Na toj srednji

bilo je odobreno: 1) da općina Rovinj preme-
sti se u novo mjesto, 9788 metara. Pe-
čurin, u Karlovačkoj županiji, u obližnjem

daljinom 15 km. Od tamo do Rovinja je

do 10 km. U novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi

četiri vodovoda, tri kanala i tri kanalizacijske

staza, a u novom mjestu će se ugraditi